

Nr 269.

Godkänd av första kammaren den 25 maj 1934.

Godkänd av andra kammaren den 25 maj 1934.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av gymnastiska centralinstitutet jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 114.)

Till Konungen.

I den till riksdagen den 3 januari 1934 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1934/1935 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkt 208 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för nämnda dag) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition angående omorganisation av gymnastiska centralinstitutet, som kunde varda riksdagen förelagd, beräkna för gymnastiska centralinstitutet för budgetåret 1934/1935 dels ett ordinarie förslagsanslag av 132,000 kronor, dels ock ett extra anslag av 37,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 23 februari 1934 dagtecknad proposition (nr 157), under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för sistnämnda dag, föreslagit riksdagen att:

1. medgiva, att gymnastiska centralinstitutet må från och med budgetåret 1934/1935 omorganiseras i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrkt,

2. i anslutning härtill medgiva, att utbildningen av sjukgymnaster vid gymnastiska centralinstitutet skall, i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som av departementschefen i statsrådsprotokollet angivits, samt i

enlighet med de närmare bestämmelser, som Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva, anordnas vid serafimerlasarettet,

3. — med uteslutande ur staten för gymnastiska centralinstitutet av följande där nu upptagna ordinarie befattningar, nämligen 3 överlärare i lönegraden B 28, 4 lärare i lönegraden B 21, 2 lärarinnor i lönegraden B 18, 2 vaktmästare, tillika portvakter i lönegraden B 5 och 1 kontorsbiträde i lönegraden B 4 — i nämnda stat uppföra från och med ingången av budgetåret 1934/1935 dels 4 lärare i lönegraden B 24, dels 4 lärarinnor i lönegraden B 21, dels 1 kansliskrivare, tillika registrator, i lönegraden B 11, dels 2 expeditionsvakter, tillika portvakter, i lönegraden B 5, dels ock 1 expeditionsvakt, tillika eldare, i lönegraden B 5,

4. å övergångsstat vid gymnastiska centralinstitutet från och med ingången av budgetåret 1934/1935 uppföra lärarinnan Ingeborg Eriksson med lön enligt lönegraden B 18,

5. vid bifall till vad under 3. hemställts minska den i det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar vid gymnastiska centralinstitutet ingående, såsom förslagsanslag betecknade anslagsposten: avlöningar till ordinarie tjänstemän, nu 82,300 kronor, med 7,300 kronor till 75,000 kronor, ävensom föreskriva, att den vid nämnda anslagspost i staten fogade anmärkningen skall utgå,

6. ur det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar vid gymnastiska centralinstitutet utesluta den nu där upptagna anslagsposten till vikariatsersättningar å 1,300 kronor,

7. öka den i det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar vid gymnastiska centralinstitutet ingående anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., nu 20,400 kronor, med 2,600 kronor till 23,000 kronor,

8. i det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar vid gymnastiska centralinstitutet under rubrik Övergångsstat uppföra en såsom förslagsanslag betecknad anslagspost å 6,500 kronor,

9. vid bifall till vad under 5.—8. hemställts öka det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar vid gymnastiska centralinstitutet, nu 106,000 kronor, med 500 kronor till 106,500 kronor,

10. uppföra det ordinarie reservationsanslaget till materiel m. m. vid gymnastiska centralinstitutet med oförändrat belopp, 12,600 kronor,

11. för bestridande av kostnaderna för uppehållande under budgetåret 1934/1935 av undervisningen vid de delar av gymnastiska centralinstitutet, där nu gällande undervisningsplaner under nämnda tid skola tillämpas, för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 19,500 kronor att utgå med den fördelning och enligt de närmare bestämmelser, som av Kungl. Maj:t meddelas,

12. till bestridande av kostnader för undervisning i idrott för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 2,200 kronor,

13. till anordnande vid gymnastiska centralinstitutet av kostnadsfria övningar i gymnastik för medlemmar av Stockholms förenade studentkårer för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 1,000 kronor,

14. till kostnader för anskaffande av materiel för gymnastiska centralinstitutet för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 11,000 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehått vissa inom riksdagen väckta motioner, däribland en motion (I: 314), vari hemställts, dels att riksdagen, i enlighet med vad direktionen för gymnastiska centralinstitutet föreslagit, måtte uttala, att institutets föreståndare icke skall äga befattning med inspektionen över gymnastikundervisningen i riket, dels att riksdagen, i enlighet med direktionens förslag alternativ A, ville uttala, att fyra av de åtta lärarna vid institutet i gymnastik samt i lek och idrott skola av Kungl. Maj:t förordnas för fyra år i sänder, vilket förordnande, om så prövas lämpligt, skall för en och samma person kunna två gånger förnyas för två år i sänder.

Frågan om gymnastiska centralinstitutets omorganisation har stått på dagordningen ända från år 1908, och en rad av utredningar i ämnet har framlagts. Det långvariga utredningsarbetet har, såsom redan statsutskottet vid 1932 års riksdag framhöll, verkat synnerligen hämmande på institutets arbete och bör ej utan tvingande skäl ytterligare förlängas. Det nu av Kungl. Maj:t, på grundval av en av centralinstitutets direktion verkställd utredning, för riksdagen framlagda omorganisationsförslaget synes — såsom jämväl departementschefen framhållit — i sina grunddrag stå i god samklang med den uppfattning rörande centralinstitutets framtida organisation, för vilken riksdagen gjort sig till tolk. Med hänsyn till nu angivna omständigheter har riksdagen ansett sig böra i princip godkänna här förevarande förslag. Riksdagen vill emellertid framhålla, att riksdagen utgår från att den nu föreslagna organisationsformen icke bör betraktas såsom i detalj bindande för den fortsatta utvecklingen vid gymnastiska centralinstitutet. Om och i den mån olägenheter av ett eller annat slag, som nu ej kunnat förutses, vid förslagets förverkligande komma att framträda, utgår riksdagen från att härav föranledda jämkningar i organisationen komma att av Kungl. Maj:t vidtagas — där så erfordras efter riksdagens hörande.

Vad av departementschefen anförts i fråga om *samarbetet med karolinska institutet* har icke givit riksdagen anledning till erinran. Med anledning av vad som framhållits rörande eventuella svårigheter för karolinska institutet att i erforderlig utsträckning tillhandahålla lokaler för undervisning i de teoretiskt-medicinska ämnena vill riksdagen endast understryka vad departementschefen framhållit därom, att det torde tillsvida vara möjligt för centralinstitutet och karolinska institutet att genom en klok avvägning av undervisningen mellan de båda institutens lokaler övertvinna de antydda lokalsvårigheterna.

Det framlagda förslaget till *samarbete med serafimerlasarettet* har icke

heller givit riksdagen anledning till erinran. I likhet med departementschefen biträder riksdagen lasarettsdirektionens uppfattning, att de merutgifter, som förorsakas lasarettet genom sjukgymnastutbildningens förläggande dit, icke rimligen böra bestridas av lasarettets medel. Då emellertid anslag för detta ändamål icke erfordras för nästkommande budgetår, har riksdagen icke ansett erforderligt att nu närmare ingå på denna fråga. Däremot har riksdagen redan nu ansett sig böra något beröra frågan om de provisoriska lokalerna för sjukgymnastikavdelningen vid serafimerlasarettet under den till fem år beräknade övergångstid, innan utflyttningen till Norrbackaområdet beräknats kunna ske. De preliminära kostnadsberäkningarna för en föreslagen ombyggnad av den förutvarande direktörsbostaden sluta på ett belopp av omkring 50,000 kronor. Departementschefen har framhållit, att berörda spörsmål borde bli föremål för närmare övervägande, varvid även borde undersökas, huruvida det vore möjligt att genom någon annan anordning vinna någon billigare lösning. Riksdagen har icke kunnat undgå att finna den preliminärt beräknade kostnaden för anskaffande av de provisoriska lokalerna hög — särskilt i betraktande av den begränsade tid, under vilken de skulle tagas i anspråk för nu avsett ändamål. Det bör enligt riksdagens förmenande icke vara omöjligt att finna en lösning av denna fråga, som möjliggör ett iordningställande av provisoriska lokaler för högst hälften av det preliminärt beräknade beloppet. Riksdagen utgår härvid från att lasarettsdirektionen, i vad på den ankommer, söker att bidra till ernäendet av en så billig lösning som möjligt av förevarande byggnadsfråga.

Vad departementschefen anfört i fråga om *undervisningen vid det omorganiserade gymnastiska centralinstitutet* har givit riksdagen anledning till följande uttalanden.

Vad till en början beträffar *utbildningstiden för gymnastiklärare* innebär Kungl. Maj:ts förslag, att densamma skulle bestämmas till två år. Detta förslag överensstämmer med 1931 års riksdags uttalande i ämnet och har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Jämväl i fråga om *sjukgymnastlinjen* uttalade 1931 års riksdag sig för en utbildningstid av två år. Departementschefen har i anslutning till centralinstitutets direktion föreslagit en utbildningstid av tre terminer å denna linje. Vid övervägande av denna fråga har riksdagen, om än med en viss tveksamhet, ansett sig böra biträda direktionens av departementschefen upptagna förslag, särskilt med hänsyn till att den nuvarande sjukgymnastutbildningen, såsom direktionen framhållit, ej omfattar mer än ungefär ett år. Skulle emellertid erfarenheten utvisa, att en längre utbildningstid å denna linje är erforderlig, utgår riksdagen från att åtgärder för att möjliggöra detta bli vidtagna. I detta hänseende vill riksdagen erinra om departementschefens uttalande att — om i framtiden ett »prak-

tiskt halvår» utöver den föreslagna utbildningstiden skulle visa sig erforderligt — ett sådant lätt torde låta sig anordnas.

Frågan om *inträdesfordringarna* har, såsom av statsrådsprotokollet framgår, vid ärendets tidigare behandling vållat stora meningsskiljaktigheter.

Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag — som ansluter sig till den av statsutskottet vid 1932 års riksdag intagna ståndpunkten — innebär i huvudsak, att inträde å centralinstitutets båda linjer skall tillkomma den, som avlagt realexamen, förvärvat normalskolekompetens, avlagt student- eller folkskollärarexamen eller förvärvat behörighet till ämneslärrarinnebefattning vid allmänt läroverk, i samtliga fall med närmare angivna betyg i vissa ämnen.

Gymnastiska centralinstitutets direktion har i överensstämmelse med grundtanken i omorganisationsförslaget, innebärande två helt skilda utbildningslinjer, betraktat de båda linjerna var för sig och föreslagit olika inträdesfordringar. För gymnastiklärrarlinjen har direktionen — ehuru med tvekan — som inträdesvillkor föreslagit studentexamen med godkända betyg i ämnena fysik, kemi och biologi med hälsolära, vidare folkskollärarexamen eller behörighet till ämneslärrarinnebefattning vid allmänt läroverk, i sistnämnda båda fall med kvalificerade betyg i vissa ämnen. För inträde å sjukgymnastlinjen skulle enligt direktionens stadgeförslag som villkor fordras realexamen, studentexamen eller avgångsbetyg från högre flickläroverk med normalskolekompetens samt, för män, att hava avlagt gymnastiklärarexamen.

När statsutskottet vid 1932 års riksdag ansåg samma villkor böra uppställas i fråga om examensmeriter vare sig det gällde män eller kvinnor, friskgymnaster eller sjukgymnaster, voro förutsättningarna ej desamma som nu. Det då framlagda förslaget avsåg gemensam undervisning för frisk- och sjukgymnaster under en stor del av första utbildningsåret, varför det ansågs vara av vikt att eleverna å de båda linjerna hade samma förutsättningar att tillgodogöra sig den gemensamma utbildningen. Det nu föreliggande förslaget avser däremot helt skild utbildning för frisk- och sjukgymnaster. Enligt riksdagens förmenande är en av fördelarna med den föreslagna linjeklyvningen just den, att inträdesfordringarna för vardera linjen kunna anpassas efter denna linjes speciella behov utan hänsynstagande till den andra utbildningslinjen.

När riksdagen från nu angivna utgångspunkter haft att pröva de föreliggande förslagen om inträdesfordringar, har riksdagen beträffande gymnastiklärrarlinjen funnit sig böra ansluta sig till vad departementschefen förordat. Denna ståndpunkt överensstämmer, såsom redan erinrats, med den, som intogs av statsutskottet vid 1932 års riksdag. Såsom statsutskottet då framhöll, torde erfarenheten hava visat, att avlagd studentexamen eller däremot svarande teoretisk utbildning — bortsett från vissa

naturvetenskapliga ämnen — icke är oundgängligen nödvändig för att eleven skall på ett tillfredsställande sätt kunna följa undervisningen vid gymnastiska centralinstitutet.

Därest kravet på studentkunskaper upprätthålles i berörda naturvetenskapliga ämnen (fysik, kemi och biologi med hälsolära), vilka hava särskild betydelse för undervisningen vid gymnastiska centralinstitutet, synes det icke böra möta några betänkligheter att öppna institutet jämväl för sådana, som avlagt realexamen, ävensom att låta normalskolekompetens liksom hittills berättiga till inträde vid institutet. I detta sammanhang vill riksdagen emellertid framhålla betydelsen av att betryggande garantier skapas för den effektiva beskaffenheten av de fyllnadsprövningar, vilka enligt det nu framlagda förslaget skulle bliva erforderliga.

I fråga om inträdesfordringarna å sjukgymnastlinjen har riksdagen däremot funnit de starkaste skälen tala för att — på sätt centralinstitutets direktion föreslagit — den erforderliga skolbildningen för de kvinnliga eleverna sättes till normalskolekompetens eller realexamen. Att för eleverna å denna linje fasthålla vid de relativt höga kunskapsfordringar, som ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag i denna del skulle innebära, kan riksdagen icke finna motiverat.

I likhet med departementschefen finner riksdagen sjukgymnastlinjen med hänsyn till gymnastiklärarnas försörjningsförhållanden böra i viss utsträckning stå öppen för män, som avlagt gymnastiklärarexamen, men bör denna linje i övrigt reserveras för kvinnliga elever.

I fråga om *elevantalet* har direktionen vid sina beräkningar utgått från att tillsvidare å friskgymnastlinjen antalet civila manliga elever skulle bliva omkring 15 och antalet kvinnliga omkring 20 per år. I fråga om sjukgymnastlinjen har direktionen föreslagit, att antalet årligen intagna elever tillsvidare måtte sättas till 20. Direktionen har i sitt förslag räknat med att sjukgymnastutbildningen utom för kvinnliga jämväl skulle i viss utsträckning, som av direktionen för varje läsår bestämdes, stå öppen även för manliga elever, vilka avlagt gymnastiklärarexamen. Departementschefen har framhållit, att antalet på de olika linjerna intagna elever icke nu torde behöva fixeras. Att på sjukgymnastlinjen reservera ett visst antal platser för personer, som avlagt gymnastiklärarexamen, har departementschefen icke funnit nödvändigt.

I likhet med departementschefen finner riksdagen antalet på de olika linjerna intagna eleverna icke nu behöva fixeras. Däremot torde, såsom jämväl departementschefen framhållit, sådana bestämmelser böra utfärdas, att antalet årligen vid centralinstitutet och vid de enskilda gymnastikinstitutet intagna elever så vitt möjligt avpassas med hänsyn till landets behov av gymnastiklärare och sjukgymnaster.

En fråga, som har nära samband med antalet elever å sjukgymnastlinjen, anser sig riksdagen emellertid böra något närmare beröra, nämligen

möjligheterna till övergång från gymnastiklärar- till sjukgymnastlinjen. Denna möjlighet har, såsom tidigare erinrats, ansetts böra hållas öppen med hänsyn till gymnastiklärarnas försörjningsmöjligheter. I vilken utsträckning sådan övergång kommer att ske är svårt att förutse. Därest övergång kommer att äga rum i större utsträckning skulle antalet platser för dem, som närmast hava för avsikt att direkt och i första hand ägna sig åt sjukgymnastverksamheten, bliva starkt begränsat, varigenom den statliga utbildningen av på lasarett m. m. verksamma sjukgymnaster skulle bliva lidande. Å andra sidan kan givetvis icke en avlagd gymnastiklärarexamen få hindra en annars kompetent inträdessökande att vinna inträde å sjukgymnastlinjen. Här förevarande frågor synas vara av beskaffenhet att böra bliva föremål för ytterligare överväganden, sedan någon erfarenhet hunnit vinnas rörande verkningarna av den nu föreslagna organisationen.

Vad departementschefen anfört rörande *titeln gymnastikdirektör, timplanerna, läsårets början* och de med dimissionsrätt försedda *enskilda gymnastikinstituten* har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Beträffande *den militära instruktörsutbildningen* innebär direktionens förslag att den militära instruktörskursen helt skall skiljas från institutet, ävensom att officerare skola kunna kommenderas till institutet för erhållande av högre gymnastisk utbildning, dock icke till större antal än 3 å 5 per kurs. Förslaget har i stort sett godtagits av de militära myndigheterna. Beträffande antalet till institutet kommenderade officerare har emellertid framhållits, att detsamma borde höjas till det av 1931 års riksdag förutsatta, d. v. s. minst 10 å 12 elever årligen. Departementschefen ävensom t. f. chefen för försvarsdepartementet hava anslutit sig till denna de militära myndigheternas uppfattning.

Direktionen har vid sitt förslag utgått från ett antal civila manliga elever i varje årskurs av gymnastiklärarlinjen av omkring 15. Även om — såsom förut anförts — antalet elever å de olika linjerna icke nu torde behöva fixeras, synes man dock kunna räkna med ungefär denna siffra i det följande. Därest till nyssberörda antal av omkring 15 lägges det av de militära myndigheterna förordade antalet av kommenderade officerare, 10 å 12, skulle antalet manliga elever i en årskurs på gymnastiklärarlinjen komma att uppgå till 25 å 27. Enligt vad riksdagen erfarit, torde emellertid antalet samtidigt undervisade elever vid en lärarutbildningsanstalt av här förevarande slag icke lämpligen böra överstiga 20 å 22. Överskrides detta antal lärer man vidare få räkna med vissa merkostnader, enligt uppgift uppgående till omkring 3,000 kronor, vartill eventuellt skulle komma kostnaderna för en extra militär idrottslärare. Med hänsyn till nu angivna förhållanden och då vidare frågan om den militära instruktörskursens organisation ännu icke blivit löst, anser sig riksdagen böra utgå från, att antalet kommenderade militära elever, åtminstone för närvarande, begrän-

sas till 5 à 7 per år. Enligt vad riksdagen erfarit, har antalet kommanderade officerare under de senaste åren aldrig överstigit 9, vadan någon större beskäring av de hittills utnyttjade möjligheterna icke sker på grund av riksdagens sålunda intagna ståndpunkt.

I övrigt har förslaget i denna del icke givit riksdagen anledning till erinran.

Vad departementschefen anfört rörande *lärarbehovet* har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen övergår härefter till de delar av förslaget, som avse *anslagsbehov m. m.*, och börjar därvid med frågan om *tillsättande* av de åtta *lärarbefattningarna i gymnastik samt i lek och idrott*.

I detta hänseende har direktionen såsom alternativ A föreslagit, att fyra av berörda lärare skulle av Kungl. Maj:t förordnas för kortare tid, under det att de fyra återstående skulle tillsättas såsom ordinarie befattningshavare. Detta förslag har tillstyrkts av skolöverstyrelsen under förutsättning att bestämmelse utfärdades därom att ordinarie befattning som gymnastiklärare vid statlig läroanstalt, vars innehavare erhöle här avsett förordnande som lärare vid gymnastiska centralinstitutet, skulle i vederbörlig ordning återbesättas med ordinarie innehavare, vilken skulle vara underkastad skyldighet att mottaga förflyttning till annan ordinarie gymnastiklärarbefattning, då den föregående innehavarens förordnande vid centralinstitutet upphörde. Lärarkollegiet och svenska gymnastiklärarsällskapet hava däremot tillstyrkt direktionens såsom alternativ B betecknade förslag, att samtliga här ifrågavarande lärare skulle anställas på ordinarie stat, och till detta förslag har departementschefen givit sin avslutning. I motionen I: 314 har, i överensstämmelse med alternativ A, hemställts att riksdagen måtte utverka, att fyra av här ifrågavarande åtta lärare skola av Kungl. Maj:t förordnas för fyra år i sänder, vilket förordnande, om så prövades lämpligt, skulle för en och samma person kunna två gånger förnyas för två år i sänder.

Riksdagen har funnit starka skäl tala för ett bifall till det av direktionen såsom alternativ A framförda och i motionen I: 314 upptagna förslaget. Fördelarna för gymnastiska centralinstitutet av den föreslagna anordningen finner riksdagen avgjort överväga de befarade olägenheterna för de skolor, varifrån lärarna sannolikt mestadels skulle tagas. Genom ett bifall till vad skolöverstyrelsen föreslagit rörande formen för tillsättande av vikarier för här ifrågavarande lärare synas därjämte de flesta av nyssberörda olägenheter kunna undvikas. Med hänsyn härtill anser sig riksdagen böra bifalla vad i motionen I: 314 i här förevarande avseende föreslagits samt medgiva, att ordinarie gymnastiklärarbefattning vid statlig läroanstalt, vars innehavare erhåller här avsett förordnande som lärare vid gymnastiska centralinstitutet, skall i vederbörlig ordning återbesättas med ordinarie innehavare, vilken skall vara underkastad skyldighet att

mottaga förflyttning till annan ordinarie gymnastiklärarbefattning, då den föregående innehavarens förordnande vid centralinstitutet upphör.

Direktionen har föreslagit en *placering i lönegrad B 26* av samtliga ordinarie lärare, manliga såväl som kvinnliga. Departementschefen har förordnat en lönegradsplacering av B 24 för manliga lärare och B 21 för kvinnliga lärare, varvid emellertid den medicinskt utbildade läraren i sjukdomslära skulle placeras i lönegraden B 26.

Kungl. Maj:ts förslag, som står i överensstämmelse med vad som förordades av statsutskottet vid 1932 års riksdag, har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot direktionens av departementschefen biträdda förslag, att till *föreståndare* för centralinstitutet skulle på förslag av direktionen av Kungl. Maj:t utnännas en av lärarna eller annan person för en tid av högst sex år, att han härför skulle uppbära ett arvode av 3,000 kronor för år samt att, därest föreståndaren vore lärare och så önskade, hans undervisningsskyldighet skulle kunna av direktionen minskas med högst hälften och till den delen upprätthållas av extra lärare.

I fråga om *inspektionen av gymnastikundervisningen* innebär direktionens förslag, att föreståndaren icke skulle befatta sig med inspektionen över gymnastikundervisningen i riket. Departementschefen har ansett frågan kunna tillsvidare lösas på det sätt, att institutets föreståndare skulle vara skyldig mottaga uppdrag att inspektera gymnastikundervisningen men att dessa åligganden ej borde självskrivet tillkomma honom. I den mån föreståndaren erhöle Kungl. Maj:ts uppdrag att i begränsad omfattning verkställa inspektion av gymnastikundervisningen i riket, skulle — utöver den honom såsom föreståndare tillkommande befrielsen från undervisningsskyldighet — en ytterligare befrielse måhända kunna ifrågasättas. Frågan härom torde emellertid, framhåller departementschefen, få bliva föremål för närmare övervägande. I motionen I: 314 har yrkats bifall till vad direktionen i detta hänseende föreslagit.

I likhet med vad i motionen I: 314 framhållits finner riksdagen det vara ägnat att vålla allvarliga betänkligheter om, på sätt i propositionen föreslagits, föreståndarebefattningen sammankopplas med gymnastikinspektionen. Föreståndarens huvuduppgift är, såsom vidare i motionen framhållits, att leda gymnastisk forskning och undervisning vid institutet. Om han samtidigt skall vara inspektör, bliva hans åligganden alltför omfattande för att nöjaktigt kunna medhinnas av en person. Det av direktionen framlagda och av skolöverstyrelsen under vissa förutsättningar tillstyrkta förslaget om gymnastikinspektionens samlande till skolöverstyrelsen finner riksdagen däremot innebära de största möjligheterna för ett tillfredsställande anordnande av denna för hela det uppväxande släktet betydelsefulla fråga. Frågan om gymnastikinspektionens ordnande synes emellertid

böra bliva föremål för närmare utredning genom Kungl. Maj:ts försorg. Då den ifrågasatta nya organisationen av inspektionen lär böra träda i kraft från och med budgetåret 1935/1936, torde denna utredning böra så bedrivas, att förslag i ämnet kan föreläggas 1935 års riksdag. För budgetåret 1934/1935 har ingen ändring i nu bestående förhållanden ifrågasatts.

I anslutning till vad sålunda anförts har riksdagen beslutat att, med bifall till motionen I: 314 i nu förevarande del, hos Kungl. Maj:t hemställa om verkställande av utredning och framläggande för 1935 års riksdag av förslag till organisation av inspektionen över gymnastikundervisningen.

Vad av departementschefen föreslagits rörande *biträdande föreståndare* har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Icke heller mot vad som föreslagits i fråga om *arvodena till de extra lärarkrafterna* har riksdagen funnit något att invända. Med hänsyn till vad riksdagen i det föregående beslutat beträffande förordnande på viss tid av fyra lärare i gymnastik samt i lek och idrott har riksdagen emellertid att i detta sammanhang yttra sig rörande de arvoden, som böra fastställas för berörda lärare.

Direktionen har, med utgående från att jämväl de ordinarie lärarna i gymnastik samt i lek och idrott skulle placeras i lönegraden B 26, för här ifrågavarande lärare föreslagit ett årligt arvode av 8,500 kronor. En ledamot av direktionen har, med utgångspunkt från att de ordinarie lärarna komme att placeras i lönegraden B 24, föreslagit ett arvode av 7,500 kronor. Mot detta belopp, som något understiger begynnelselönen i lönegraden B 24 (7,668 kronor) har riksdagen icke funnit något att erinra, för så vitt angår de manliga lärarna. För de ordinarie kvinnliga lärarna har riksdagen tidigare, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, godtagit lönegraden B 21. Med hänsyn till att begynnelseavlöningen i denna lönegrad uppgår till 6,420 kronor, finner riksdagen sig böra för nu ifrågavarande kvinnliga lärare avse ett årligt arvode av 6,300 kronor.

I fråga om *förvaltningspersonalen* innebär direktionens förslag, att den nuvarande föreningen av kontorsbiträdes- och sekreterarbefattningarna skulle upphöra, att sekreterarbefattningen borde tillsättas med särskild arbetskraft och att på denna arbetskraft borde läggas de göromål, som rätteligen tillhörde sekreterartjänsten men hittills påvilat dels föreståndaren, dels i viss utsträckning den kvinnliga tjänstemannen. Arvodet till sekreteraren borde utgå med 1,550 kronor och till en kamrerare med 1,800 kronor för år. Den nuvarande kontorsbiträdesbefattningen i lönegraden B 4 borde ersättas med en kansliskrivarbefattning, tillika registrator, i lönegraden B 11. Departementschefen har biträtt förslaget om inrättandet av en kansliskrivarbefattning, varförutom han för sekreterargöromålens fullgörande förordnat ett arvode av 600 kronor. På grund av särskilda förhållanden, för vilka i statsrådsprotokollet redogjorts, har departements-

chefen såsom ett provisorium föreslagit den anordningen, att ett särskilt anslag å 1,000 kronor tillsvidare anvisas för handhavande av kamrerargöromålen.

Mot det föreslagna sekreterararvodet har riksdagen icke funnit något att erinra. Jämväl förslaget om inrättandet av en kansliskrivarbefattning, vars innehavare tillika skulle handhava registratorsgöromålen, har riksdagen funnit sig böra biträda. Likaledes biträder riksdagen — som vid sin behandling av här förevarande frågor icke kunnat undgå att, i likhet med departementschefen, i viss mån taga hänsyn till de nuvarande personalförhållandena vid gymnastiska centralinstitutet — förslaget, att såsom en provisorisk anordning ett särskilt anslag tills vidare anvisas för handhavande av kamrerargöromålen. Riksdagen vill emellertid understryka, att sistberörda anslag endast synes böra utgå under den tid, då innehavaren av den nuvarande kontorsbiträdesbefattningen — vilken, såsom departementschefen föreslagit och riksdagen i annat sammanhang medgiver, är avsedd att överflyttas till den nyinrättade kansliskrivarbefattningen — kommer att kvarstå vid sistberörda befattning. Riksdagen vill vidare framhålla, att innehavaren av den sålunda av riksdagen beslutade kansliskrivarbefattningen redan nu i viss utsträckning synes böra tagas i anspråk för att biträda med en del mindre kvalificerade kamrerargöromål, varigenom en avlastning av kamrerarens arbetsbörda bör kunna ernås. Med hänsyn härtill har riksdagen funnit sig böra ansluta sig till det av Kungl. Maj:t föreslagna kamrerararvodet å 1,000 kronor.

Vad departementschefen anfört rörande anslag till *vaktpersonalen, bibliotekarietjänsten, särskilda kostnader för undervisning i idrott, resestipendier åt lärare, stipendier för elever, övningar i gymnastik för Stockholms förenade studentkårer* samt *materiel* har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Med anledning av vad riksdagen i det föregående anfört böra alltså de olika posterna i den blivande staten för gymnastiska centralinstitutet vid fullt genomförd organisation beräknas på följande sätt.

Med anledning av vad riksdagen beslutat rörande tillsättande på förordnande av fyra lärare i gymnastik samt i lek och idrott kan det av departementschefen beräknade ordinarie förslagsanslaget till *avlöning av ordinarie tjänstemän*, 83,976 kronor, minskas med $(2 \times 8,580 + 2 \times 6,816) = 30,792$ kronor till 53,184 kronor eller i avrundat tal 53,000 kronor.

Den i den ordinarie staten för gymnastiska centralinstitutet för närvarande ingående anslagsposten till vikariatsersättningar finner riksdagen i likhet med departementschefen böra uteslutas ur staten.

Den av departementschefen beräknade anslagsposten till *avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare* bör ökas med de av riksdagen beslutade arvoden till de för viss tid förordnade lärarna i gymnastik samt i lek och idrott, d. v. s. $(2 \times 7,500 + 2 \times 6,300) = 27,600$ kronor till 71,600 kronor.

Sedan gymnastiska centralinstitutets omorganisation fullständigt genomförts, skulle alltså följande anslag för dess räkning upptagas i riksdagen:

I. Ordinarie anslag.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor	53,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	71,600
		Summa förslagsanslag kronor 124,600
Materiel m. m., reservationsanslag	kronor	13,000
Stipendier för elever, reservationsanslag	»	3,000
Särskilda kostnader för undervisning i idrott, reservationsanslag	»	5,500

II. Extra anslag.

Anordnande av kostnadsfria övningar i gymnastik för medlemmar av Stockholms förenade studentkårer	»	1,000
Summan av dessa anslag utgör 147,100 kronor.		

De för budgetåret 1933/1934 för här ifrågakvarande ändamål utgående anslagen uppgå till 128,810 kronor. En fullt genomförd omorganisation av gymnastiska centralinstitutet enligt vad riksdagen beslutat medför alltså för statsverket en kostnadsökning av (147,100 — 128,810 =) 18,290 kronor, dyrtidstilläggen oberäknade. Härtill komma de ytterligare kostnader, som eventuellt kunna föranledas av sjukgymnastutbildningens förläggande till serafimerlasarettet.

Slutligen övergår riksdagen till förslaget i vad detsamma avser *övergångsanordningar*.

Förslaget om *tidpunkten för den nya organisationens genomförande* har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Förslaget om att den *nuvarande föreståndaren* — vars förordnande departementschefen förklarar sig hava för avsikt att förlänga för budgetåret 1934/1935 — under denna tid skulle, förutom det föreslagna föreståndararvodet av 3,000 kronor, få uppbära ett tilläggsarvode av 3,000 kronor, har riksdagen — med hänsyn till att det här gäller en tillfällig anordning — icke velat motsätta sig.

Riksdagen medger vidare, på sätt departementschefen förordat, dels att det *nuvarande kontorsbiträdet* Agda Johanna Linnéa Åkerberg, född Bondeson, utan ansökan överflyttas till den nya kansliskrivarbefattningen, dels ock att de *nuvarande lärarna* majoren A. G. Schmiterlöw och kaptenen N. E. Hellsten likaledes utan ansökan överflyttas, den förre till den ordinarie manliga lärarbefattningen i pedagogisk gymnastik, den senare till motsvarande befattning i lek och idrott.

I detta sammanhang har departementschefen berört frågan om *kompen-*

sation åt här ifrågavarande befattningshavare för den minskning i deras nuvarande löneförmåner, som de måste vidkännas genom att de överflyttas till nyssnämnda befattningar. Departementschefen har i överensstämmelse med den ståndpunkt, som intogs av statsutskottet vid 1932 års riksdag, ansett sig icke kunna tillstyrka någon dylik compensation.

Såsom departementschefen erinrat, ansåg sig statsutskottet vid 1932 års riksdag icke kunna biträda ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag om compensation åt här ifrågavarande befattningshavare. Statsutskottet anförde då, att det förefölle utskottet, som om det då framlagda förslaget ur principiell synpunkt och med hänsyn till eventuella konsekvenser vore ägnat att framkalla synnerligen starka betänkligheter. I fråga om nämnda befattningshavare kunde förhållandena på intet sätt anses säregna, utan liknande omständigheter kunde tänkas vid andra organisatoriska omläggningar bliva icke alltför sällsynta. Vad sålunda av statsutskottet anfördes äger enligt riksdagens förmenande allt fortfarande giltighet.

Vad departementschefen anfört beträffande *lärarinnan Ingeborg Eriksson* ävensom ifråga om *dispositionen av lärarkrafterna* under budgetåret 1934/1935 har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Med anledning av vad riksdagen i det föregående anfört rörande tillsättande på förordnande av fyra lärare i gymnastik samt i lek och idrott kan det av Kungl. Maj:t för nästkommande budgetår beräknade *ordinarie anslaget till avlöningar av ordinarie tjänstemän*, 74,436 kronor, minskas med $(2 \times 8,580 + 2 \times 6,816 =)$ 30,792 kronor till 43,644 kronor eller i avrundat tal 43,600 kronor.

Anslaget till *avlöning till icke-ordinarie befattningshavare* bör för nästkommande budgetår ökas med de av riksdagen beslutade arvodena till de för viss tid förordnade lärarna i gymnastik samt i lek och idrott, d. v. s. $(2 \times 7,500 + 2 \times 6,300 =)$ 27,600 kronor från det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet 23,000 kronor till 50,600 kronor.

Departementschefens i här förevarande sammanhang framlagda förslag, i vad desamma avse *materiel, stipendier åt elever, undervisning i idrott, kostnadsfria övningar i gymnastik för medlemmar av Stockholms förenade studentkårer, bestridande av undervisningen vid de delar av institutet, där hittills gällande undervisningsplaner skola tillämpas under budgetåret 1934/1935* ävensom *engångsanslag* hava icke givit riksdagen anledning till erinran.

Summan av de utav riksdagen för budgetåret 1934/1935 beslutade anslagen utgör 149,000 kronor eller 3,800 kronor mindre än enligt Kungl. Maj:ts förslag.

I anslutning till vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen beslutat,

ej mindre i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till ovan-

nämnda motion I: 314, i vad densamma avser tillsättande på förordnande av vissa lärarbefattningar i gymnastik samt i lek och idrott,

1. medgiva,

a) att gymnastiska centralinstitutet må från och med budgetåret 1934—1935 omorganiseras i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 23 februari 1934 tillstyrkt, dock med iakttagande av vad riksdagen ovan anfört,

b) att ordinarie gymnastiklärarbefattning vid statlig läroanstalt, vars innehavare erhåller förordnande att på av riksdagen angivet sätt uppehålla lärarbefattning i gymnastik eller i lek och idrott vid gymnastiska centralinstitutet, skall i vederbörlig ordning återbesättas med ordinarie innehavare, vilken skall vara underkastad skyldighet att mottaga förflyttning till annan ordinarie gymnastiklärarbefattning, då den föregående innehavarens förordnande vid centralinstitutet upphör,

2. i anslutning härtill medgiva, att utbildningen av sjukgymnaster vid gymnastiska centralinstitutet skall, i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 23 februari 1934 angivits, samt i enlighet med de närmare bestämmelser, som Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva, anordnas vid serafimerlasarettet,

3. — med uteslutande ur staten för gymnastiska centralinstitutet av följande där nu upptagna ordinarie befattningar, nämligen 3 överlärare i lönegraden B 28, 4 lärare i lönegraden B 21, 2 lärarinnor i lönegraden B 18, 2 vaktmästare, tillika portvakter, i lönegraden B 5 och 1 kontorsbiträde i lönegraden B 4 — i nämnda stat uppföra från och med ingången av budgetåret 1934/1935

a) 2 lärare i lönegraden B 24,

b) 2 lärarinnor i lönegraden B 21,

c) 1 kansliskrivare, tillika registrator, i lönegraden B 11,

d) 2 expeditionsvakter, tillika portvakter, i lönegraden B 5,

e) 1 expeditionsvakt, tillika eldare, i lönegraden B 5,

4. å övergångsstat vid gymnastiska centralinstitutet från och med ingången av budgetåret 1934/1935 uppföra lärarinnan Ingeborg Eriksson med lön enligt lönegraden B 18,

5. minska den i det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar vid gymnastiska centralinstitutet ingående, såsom förslagsanslag betecknade anslagsposten: avlöningar till ordinarie tjänstemän, nu 82,300 kronor, med 38,700 kronor till 43,600 kronor, ävensom föreskriva, att den vid nämnda anslagspost i staten fogade anmärkningen skall utgå,

6. ur det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar vid gymnastiska centralinstitutet utesluta den nu där upptagna anslagsposten till vikariatsersättningar å 1,300 kronor,

7. öka den i det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar vid gymnastiska centralinstitutet ingående anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., nu 20,400 kronor, med 30,200 kronor till 50,600 kronor,

8. i det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar vid gymnastiska centralinstitutet under rubrik Övergångsstat uppföra en såsom förslagsanslag betecknad anslagspost å 6,500 kronor,

9. minska det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar vid gymnastiska centralinstitutet, nu 106,000 kronor, med 3,300 kronor till 102,700 kronor,

10. uppföra det ordinarie reservationsanslaget till materiel m. m. vid gymnastiska centralinstitutet med oförändrat belopp, 12,600 kronor,

11. för bestridande av kostnaderna för uppehållande under budgetåret 1934/1935 av undervisningen vid de delar av gymnastiska centralinstitutet, där nu gällande undervisningsplaner under nämnda tid skola tillämpas, för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 19,500 kronor, att utgå med den fördelning och enligt de närmare bestämmelser, som av Kungl. Maj:t meddelas,

12. till bestridande av kostnader för undervisning i idrott för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 2,200 kronor,

13. till anordnande vid gymnastiska centralinstitutet av kostnadsfria övningar i gymnastik för medlemmar av Stockholms förenade studentkårer för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 1,000 kronor,

14. till kostnader för anskaffande av materiel för gymnastiska centralinstitutet för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 11,000 kronor,

än även med bifall till ovannämnda motion I: 314, i vad densamma avser inspektionen över gymnastikundervisningen, hemställa, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning och för 1935 års riksdag framlägga förslag till organisation av berörda inspektion.

Stockholm den 25 maj 1934.

Med undersåtlig vördnad.
